

6.–7. nóvember í Hörpu

Róum í sömu átt

Verðmætasköpun
og samkeppnishæfni
í íslenskum sjávarútvegi

Róum í sömu átt

Verðmætasköpun og samkeppnishæfni
í íslenskum sjávarútvegi

Fiskveiðikerfi og verðmætasköpun

Fimmtudagur – kl. 15:15

Silfurberg A

Landfræðilegt litróf íslensks sjávarútvegs

Sveinn Agnarsson, prófessor Háskóli Íslands

HAMPIÐJAN

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

ICELANDAIR
CARGO

ISI ICELAND
SEAFOOD

ITUB

marel

Pipar\TBWA

TM

SJÁVARÚTVEGS
RÁÐSTEFNAN
2025

Landfræðilegt litróf íslensks sjávarútvegs

Vífill Karlsson, Háskólanum á Akureyri, Háskólanum á Bifröst og Samtökum sveitarfélaga á Vesturlandi og Sveinn Agnarsson, Háskóla Íslands.

Byggðaaðgerðir

- Flest sveitarfélög eru háð sjávarútvegi að meira eða minna leyti
- Aðgerðir í sjávarútvegi veigamikill þáttur í byggðastefnu
- Beinar aðgerðir (einstakar hafnir eða skip)
 - Byggðakvóti
 - Aflamark Byggðastofnunar (miðast við heimahöfn)
 - Skel- og rækjubætur
- Óbeinar aðgerðir (almennar)
 - Krókaaflamarkskerfi
 - Línuívilnun
 - Strandveiðar
 - Frístundaveiðar

Úthlutanir úr byggðapottunum

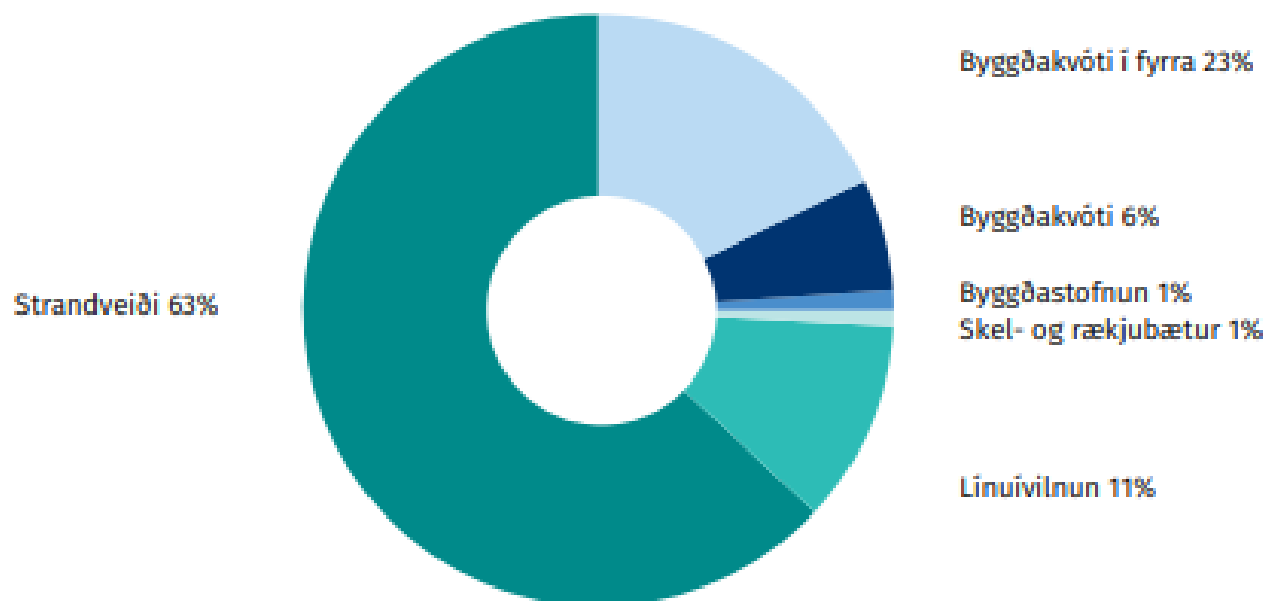
- Gögn fyrir fiskveiðiárin 2017/2018-2021/2022
- 5.484 bátar og skip; 4.361 smærri og 1.123 stærri
- Úthlutanir vegna aðgerða í byggðamálum (úr byggðapottum)
- Fjöldi skipa sem fær úthlutað úr pottunum (3.614 smábátar)
- Vægi úthlutana
- Landað í heimahöfn
- Unnið í heimahöfn
- Þátttaka í strandveiðum
- Kvótaleiga
- Fiskverð og afkoma

Flokkun hafna

1. Hafnir sem fá af aflamarki Byggðastofnunar (flestar einnig í 2-4)
2. Hafnir á Norðausturlandi (Bakkafjörður, Kópasker, Þórshöfn og Raufarhöfn)
3. Hafnir á Snæfellsnesi (Arnarstapi, Grundarfjörður, Hellissandur, Hellnar, Ólafsvík, Rif og Stykkishólmur)
4. Hafnir á Vestfjörðum (Bíldudalur, Bolungarvík, Brjánslækur, Djúpavík, Drangsnes, Flatey, Flateyri, Gjögur, Haukabergsv., Hnífsdalur, Hólmavík, Ísafjörður, Norðurfjörður, Patreksfjörður, Reykhólar, Suðureyri, Súðavík, Tálknafjörður og Þingeyri)
5. Aðrar hafnir en 2-4

Byggðaaðgerðir: Úthlutanir úr pottunum

Byggðaaðgerðir: Úthlutanir úr pottunum

Tafla 11.4. Hlutfall báta í aflamarkskerfinu sem fengu úthlutað úr byggðakerfum.

Byggt á tölum Fiskistofu.

	Byggða- kvóti í fyrra	Byggða- kvóti	Afla- mark Bst	Skel- og rækju- bætur	Línu- ívilnun	Strand- veiði	Fleiri aðgerðir í einu
Byggðakvóti í fyrra	45,7	19,7	7,1	10,2	1,6	0,8	15,0
Byggðakvóti	9,1	52,7	9,8	11,6	0,0	0,0	16,7
Aflamark Bst ¹⁾	10,0	30,0	37,8	6,7	0,0	0,0	15,6
Skel- og rækjubætur	8,1	19,9	3,7	56,5	0,0	0,0	11,8
Línuívilnun	12,5	0,0	0,0	0,0	75,0	0,0	12,5
Strandveiði	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0

1) Taka skal tölum yfir aflamark Byggðastofnunar með fyrirvara sbr. athugasemd 1) í samantektartöflu fremst.

Byggðaaðgerðir: Úthlutanir úr pottunum

Tafla 11.5. Hlutfall smærri báta sem fengu úthlutað úr byggðakerfum.

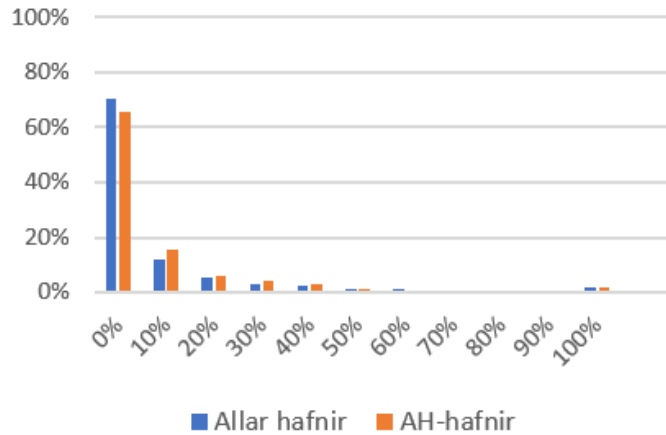
Byggt á tölum Fiskistofu.

	Byggðakvóti í fyrra	Byggðakvóti	Aflamark Bst	Skel- og rækjubætur	Línuívilnun	Strandveiði	Fleiri aðgerðir í einu
Byggðakvóti í fyrra	17,9	1,6	2,5	0,0	5,9	54,7	17,4
Byggðakvóti	5,2	12,2	0,0	0,0	30,1	17,5	34,9
Aflamark Bst ¹⁾	42,9	4,8	2,4	0,0	0,0	11,9	38,1
Skel- og rækjubætur	0,0	0,0	0,0	25,9	0,0	14,8	59,3
Línuívilnun	9,5	15,2	0,0	0,0	43,9	13,7	17,7
Strandveiði	13,0	1,3	0,2	0,1	2,0	79,8	3,7

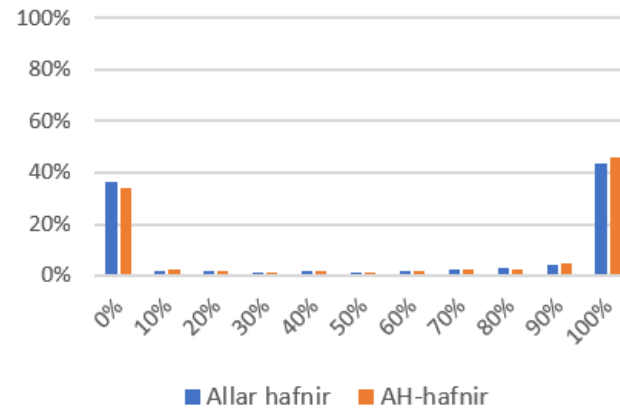
1) Taka skal tölum yfir aflamark Byggðastofnunar með fyrirvara sbr. athugasemd 1) í samantektartöflu fremst.

Vægi byggðaaðgerða fyrir einstök skip og báta

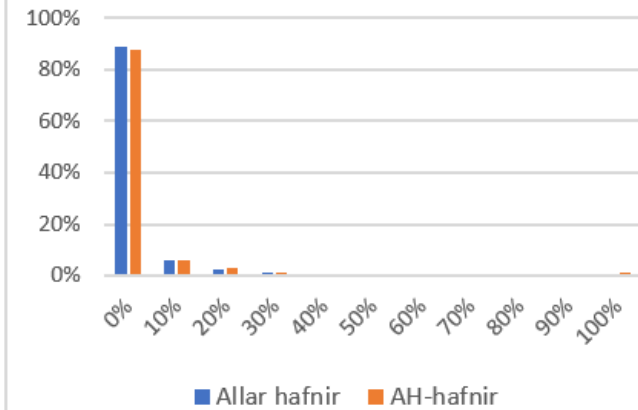
Byggðakvóti

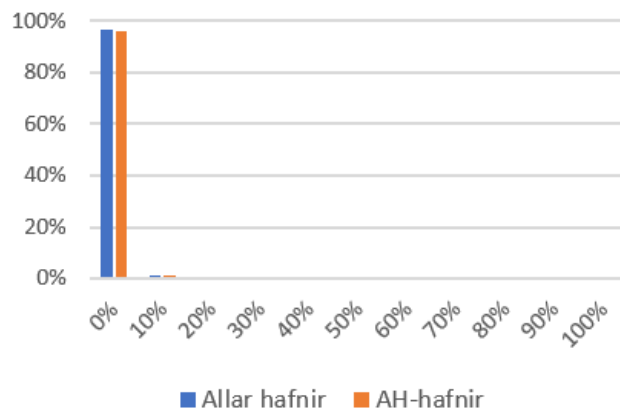
Strandveiðar

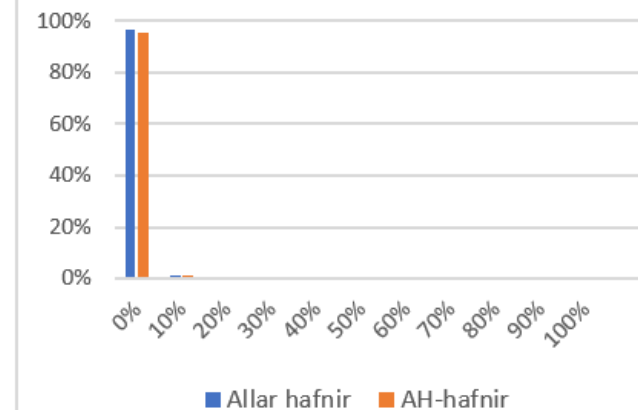
Línuviltun

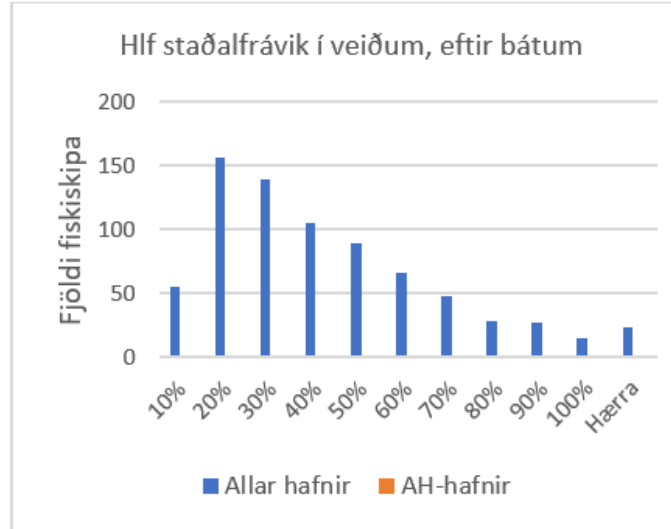
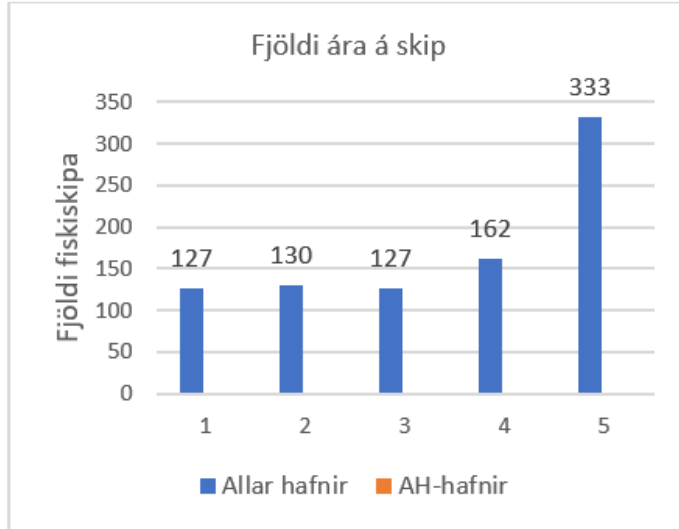

Skel & rækjubætur

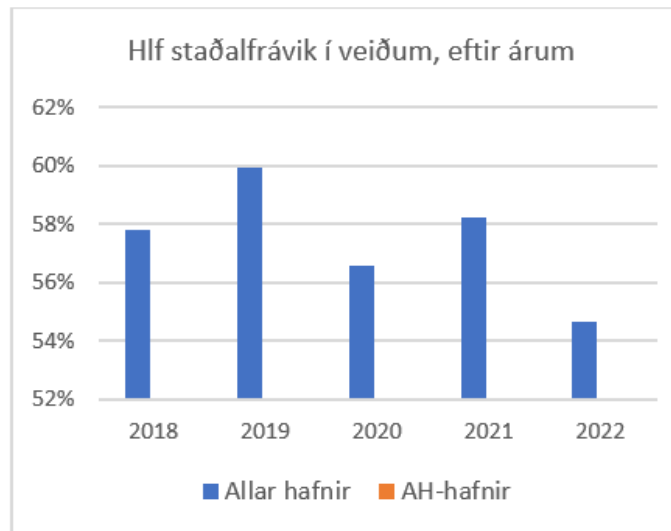
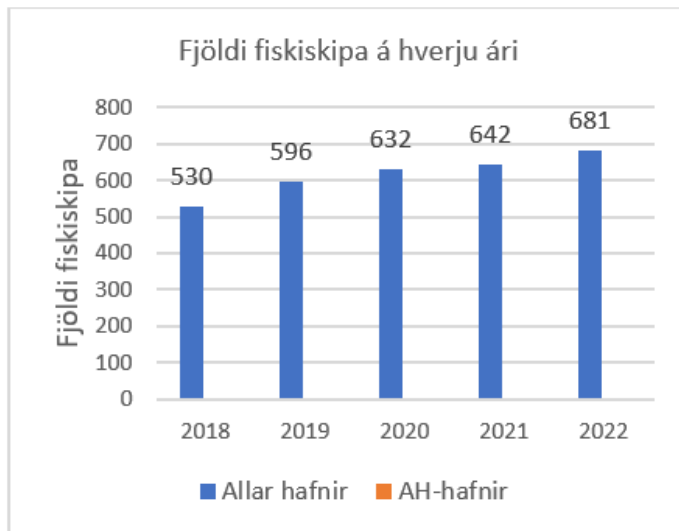

Aflamark Byggðastofnunar

Hlutfallslegt staðalfrávik í veiðum:
munur á afla einstakra báta innan ársins

Hlutfallsleg staðalfrávik eftir árum:
munur á afla einstakra báta milli ára

Landanir í heimahöfn

Tafla 11.6. Löndunarhlutfall fiskaafla íslenskra fiskiskipa fiskveiðiárin 2017/2018 til 2021/2022.

Byggt á tölum Fiskistofu.

Skip	Heimahöfn
Öll fiskiskip	59%
Aflamark	61%
Krókaaflamark	50%
Krókaaflamark án kerfa	35%
Krókaaflamark með kerfum	62%
Línuívilnun	61%
Strandveiðar	67%
Byggðakvóti fyrra árs	55%
Byggðakvóti	68%
Aflamark Byggðastofnunar ¹⁾	49% ¹⁾
Skel- og rækjubætur	71%

¹⁾ Aflaheimildum sem Byggðastofnun úthlutar er stundum ráðstafað til skipa sem eru skráð með aðra heimahöfn en þar sem aflanum er landað, hann unninn og aðgerðir Byggðastofnunar miða við að styðja.

Unnið í heimahöfn, -sveitarfélagi eða -svæði

Tafla 11.7. Vinnsluhlutfall fiskaafla íslenskra fiskiskipa fiskveiðiarín 2017/2018 til 2021/2022.

Byggt á tölum Fiskistofu.

Skip	Magn			Virði		
	Heimahöfn	Heima-sveitarf.	Heima-svæði	Heimahöfn	Heima-sveitarf.	Heima-svæði
Öll fiskiskip	53%	62%	70%	52%	61%	69%
Aflamark	56%	66%	74%	55%	66%	74%
Krókaafلامark	37%	43%	49%	34%	40%	37%
Krókaafلامark án potta	51%	57%	61%	49%	54%	51%
Krókaafلامark með pottum	27%	32%	40%	24%	30%	27%
Línuívilnun	32%	36%	41%	30%	34%	39%
Strandveiðar	13%	16%	27%	11%	15%	26%
Byggðakvóti fyrra árs	38%	49%	64%	36%	47%	60%
Byggðakvóti	44%	53%	60%	40%	48%	55%
Aflamark Byggðastofnunar ¹⁾	45%	61%	64%	45%	60%	62%
Skel- og rækjubætur	47%	61%	67%	42%	58%	65%

Hlutfall af afla sem er verkað í heimahöfn (%)

Skip	Aflamark Byggðastofnunar	Hafnir á NA-landi	Hafnir á Snæfellsnesi	Hafnir á Vestfjörðum	Aðrar hafnir	Allar hafnir
Aflamark	50	52	49	69	74	70
Krókaaflamark	54	53	26	45	60	50
Línuívilnun	62	50	11	46	52	41
Strandveiðar	30	25	12	20	21	19
Byggðakvóti fyrra árs	60	50	39	52	55	53
Byggðakvóti	70	50	42	72	62	57
Aflamark Byggðastofnunar	59	83	88	68	76	74
Skel- og rækjubætur	16	16	63	71	65	64

Kvótaleiga eftir tegund aðgerða og hafna

Tafla 11.18. Kvótaleiga sem hlutfall af svigrúmi skipanna 2017/2018 til 2021/2022

Byggt á tölum Fiskistofu.

Skip	Allar hafnir	AH-Hafnir
Öll fiskiskip	-2%	5%
Aflamark	-1%	9%
Krókaaflamark	-2%	-2%
Krókaaflamark án potta	-3%	-6%
Krókaaflamark með pottum	0%	0%
Öll fiskiskip með pottum	2%	1%
Línuívilnun	13%	8%
Strandveiðar	16%	12%
Byggðakvóti	1%	12%
Aflamark Byggðastofnunar ¹⁾	10%	6%
Skel- og rækjubætur	-9%	0%

Svigrúm er skilgreint sem samtala veiðiheimilda og þess sem flutt var á milli ára, úthlutuðum byggðakvóta, aflamarki Byggðastofnunar og skel- og rækjubótum, ásamt lönduðum afla í línuívilnun og strandveiðum.

Verð á þorski eftir skipum og aðgerðum

Tafla 11.20. Virði þorskafla íslenskra fiskiskipa fiskveiðiarin 2017/2018 til 2021/2022.

Byggt á tölum Fiskistofu.

Skip	Allt	Heimahöfn	Ekki heimahöfn
Öll fiskiskip	318	299	340
Aflamark	315	300	336
Krókaaflamark	327	295	351
Krókaaflamark án potta	303	288	324
Krókaaflamark með pottum	346	305	364
Öll fiskiskip með pottum	314	275	350
Línuívilnun	334	304	353
Strandveiðar	376	331	383
Byggðakvóti fyrra árs	318	289	340
Byggðakvóti	304	272	341
Aflamark Byggðastofnunar ¹⁾	296	279	311
Skel- og rækjubætur	314	262	397

Verð á þorski eftir höfnum

Tafla 11.21. Virði þorskafla íslenskra fiskiskipa fiskveiðiárin 2017/2018 til 2021/2022 eftir völdum svæðum.

Byggt á tölum Fiskistofu.

Skip	Allt	Heimahöfn	Ekki heimahöfn
Hafnir aflamarks Bst	302	290	340
Norðausturland	304	288	333
Snæfellsnes	298	285	312
Vestfirðir	289	273	315
Aðrar	323	304	345

Afkoma; framlegð sem hlutfall af tekjum

	2018	2019	2020	2021	Meðaltal
<i>Opinber Hagstofugögn</i>					
Báatar undir 10 brl.	18,9	20,0	18,6	21,0	19,6
Báatar>10-30 bt	14,0	19,7	17,8	16,5	17,0
Báatar >30-200 bt.	17,1	16,0	19,7	12,6	16,4
Báatar > 200 brl.	11,1	24,1	22,6	16,7	18,6
Ísfisktogarar	21,6	27,2	26,7	24,5	25,0
Frystitogarar	22,0	22,3	26,4	30,5	25,3
Rekstraryfirlit strandveiða					
Báatar undir 10 brl.	19,9	20,9	23,4	26,4	22,7
Strandveiði	17,6	19,2	14,9	17,9	17,4
<i>Áætlun</i>					
Byggðakvóti í fyrra	17,7	19,9	18,6	19,7	19,0
Byggðakvóti í ár	15,3	20,3	19,7	17,1	18,1
Aflamark Byggðastofnunar	16,0	20,4	20,3	17,3	18,5
Línuívilnun	16,2	19,8	18,2	18,4	18,1
Skel- og rækjubætur	16,1	19,8	20,5	16,3	18,2

Takk fyrir